

BUREAUBUITEN
economie & omgeving

Aan de slag met een circulaire economie

Vijf vragen en
antwoorden
voor gemeenten

Nederland streeft naar een volledig circulaire economie in 2050. Een economie waar we zoveel mogelijk hernieuwbare grondstoffen gebruiken, producten en grondstoffen hergebruiken met een minimale afvalproductie. Zo zorgen we samen voor een mooie en schone planeet voor de toekomst. Wat kan de gemeente hierin betekenen? Wij stelden vijf vragen en antwoorden op.

1 Hoe krijg je inzicht in de lokale circulaire economie?

Maak inzichtelijk wat de ruimtelijke spreiding is van verschillende type circulaire bedrijvigheid in de gemeente. Dat kan op verschillende manieren, zoals aan de hand van een circulaire SBI-codelijst of andere innovatieve manieren die werken met AI-methoden. Door onderzoek krijg je inzicht in de circulaire bedrijvigheid in de gemeente en in welke gradaties van de circulaire economie (aan de hand van de R-ladder) deze bedrijvigheid opereert. Ook kan je een ruimtelijke analyse uitvoeren en zien waar welke circulaire activiteiten in de gemeente geclusterd zijn.

Als de ruimtelijke spreiding van de verschillende type circulaire bedrijvigheid in kaart zijn gebracht is er duidelijk waar de grondstofstromen ruimtelijk geclusterd zijn. De kans is groot dat dit bedrijventerreinen of andere (economische) centra zijn, waarbij er vaak overkoepelende organisaties, zoals parkmanagementorganisaties, ondernemers- of winkeliersverenigingen actief zijn. Via deze organisaties kan contact opgenomen worden met ondernemers om via verschillende onderzoeksmethoden de grondstofstromen in kaart te brengen.

2 Hoe zet je beleid in voor een circulaire economie?

Gemeenten bevorderen via een circulair inkoopbeleid maatschappelijke doelen. In het inkoopbeleid kan je circulaire selectiecriteria meenemen. Ook kunnen er verschillende wegen worden meegegeven, zoals voorkeurscriteria, toetsings- en scoringscriteria of zelfs een knock-out criterium.

Zo stel je eisen aan circulaire bouw, zoals circulaire bouwmaterialen of een circulair ontwerp wat rekening houdt met demontage en materialenpasspoorten. Of je werkt met certificeringen, zoals de BREAAAM certificering. Verder kan je ook via gronduitgiftebeleid, economisch beleid en/of werklocatiebeleid aandacht geven aan de circulaire economie.

3 Welke rol kan de gemeente spelen in de circulaire economie?

De gemeente kan een netwerk-, aanjaag- en faciliterende rol spelen in de circulaire economie. De gemeente maakt bijvoorbeeld kansen inzichtelijk stelt en een circulaire strategie op. Het liefst in regioverband, samen met de provincie en regionale ontwikkel- en/of investeringsmaatschappijen.

Gebruik ruimtelijk beleid om de circulaire economie te faciliteren, zoals het bieden van ruimte voor nieuwe en/of circulaire werklocaties met voldoende milieuruimte. Ook kan het arbeidsmarktbeleid ingezet worden om de juiste kennis en skills in regioverband via de arbeidsmarktregio's en in triple helix verband te stimuleren in de gemeente en de regio. Ook is het van belang dat de gemeente in de circulaire economie een voorbeeldfunctie vervult en dus zorgt dat de eigen operatie - openbare werken, beheer openbare ruimte, gebiedsontwikkeling, uitgiftebeleid, beleidsvorming en gemeentelijk grondstoffen en productgebruik - circulair wordt. Hierbij kunnen ook EU-subsidies ingezet worden; er zijn mogelijkheden in verschillende fondsen!

4 Is er extra ruimte nodig in mijn gemeente voor de circulaire economie?

Er gaat op termijn een ruimtevraag ontstaan vanuit de circulaire economie. Om ketens te sluiten en circulair te maken zijn er nieuwe ruimtelijke schakels nodig. Denk aan materialen- en grondstoffenhubs, verwerkings- & verwaardingslocaties, conversiefabrieken en ruimte voor biobased teelten.

In algemene zin kan je zeggen dat locaties met goede (multimodale) ontsluiting, hoge milieucategorie en in sommige gevallen ook nabijheid van gerelateerde bedrijvigheid specifiek van belang zijn voor de circulaire economie. De specifieke ruimtelijke betekenis van circulaire economie in de regio of gemeente hangt af van de kenmerken van het gebied of de regio. Afhankelijk van de materiaalstromen, sectorsamenstelling, omvang, ligging en beleidsmatige ambities is meer of minder ruimte nodig voor de circulaire economie. De ruimtelijke puzzel moet altijd gelegd worden en is maatwerk per gebied. Het is nuttig om hier als gemeente of regio inzicht in te krijgen en een strategie op te formuleren, omdat de toekomstige ruimtevraag voor circulaire economie kan 'clashen' met de ruimtevraag van andere opgaven zoals woningbouw en de energietransitie.

5 Welke werkgelegenheidseffecten brengt de circulaire economie teweeg?

Welke effecten de circulaire economie precies heeft op de werkgelegenheid hangt af van hoe de circulaire economie er precies uit komt te zien. Het is bijvoorbeeld denkbaar om het lokale schaalniveau voorop te zetten, en in te zetten op deeleconomie-oplossingen, reparatie, hergebruik, recycling en maakindustrie op lokaal niveau. Maar het is ook mogelijk om aan de slag te gaan met grootschalige oplossingen door in te zetten op de omvorming van de basisindustrie, zodat er alleen nog maar hernieuwbare en biobased grondstoffen verwerkt worden.

Hoe dan ook zal de circulaire economie voor bepaalde sectoren een groei van het aantal banen betekenen. Denk aan banen in reparatie en onderhoud, grondstoffenbeheer en logistiek. Maar ook op het gebied van design, digitale technologie en leasing. Deze werkgelegenheidseffecten bieden baankansen voor een brede groep mensen. In de genoemde sectoren groeit de vraag naar zowel theoretisch, technisch als praktisch geschoolde banen. Het is van belang om hier in onderwijs, opleiding en trainingen aandacht aan te besteden. Ook biedt de circulaire economie kansen voor een inclusievere economie. Activiteiten ter voorbereiding van recycling en reparatie kunnen goed door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en/of in sociale werkplaatsen worden gedaan.

Wil je een keer vrijblijvend met ons in gesprek over dit thema? Neem dan contact op met Jos van Heest via jos.vanheest@bureaubuiten.nl of bel 06-1709 7705.